

Remissyttrande över SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser

Södra har beretts möjlighet att yttra sig över förslagen i SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser. Södra skogsägarna är Sveriges största skogsägarförening med fler än 50 000 familjeskogsbrukare som medlemmar. Tillsammans äger Södras medlemmar en världsledande industri som förädlar skogsråvaran till förnybara produkter inom massa, trä, byggsystem, flytande bioprodukter och energi.

Södras synpunkter

Södra är positiva till förslaget om införande av koordinatbestämda fastighetsgränser och anser att behovet av och nyttan med reformen är väl beskrivet i betänkandet. Även om förslaget rör fastighetsgränser generellt, så bör förutsättningarna för skogsfastigheter, skogsbruket och landsbygden beaktas. Nära 70 procent av Sveriges yta utgörs av skogsmark och skogsbruksverksamhet är helt beroende av att informationen om var gränser mellan fastigheter går är känd och tydlig. Koordinatbestämda fastighetsgränser och korrekta kartmaterial skapar förutsättningar för fortsatt digitalisering och användning av smarta verktyg inom skogsbruket, och möjliggör högre precision i den operativa verksamheten exempelvis inom maskinstyrning, skogsskötsel och planering. Tydliga gränser kan också minska risken för olika typer av tvister kring skogsbruksåtgärder, vägfrågor etc. Reformen underlättar också genomförandet av delar av exempelvis skogs- och miljöpolitiken.

Risk för alltför långsam övergång

Södra tillstyrker förslaget om ett succesivt införande av koordinatbestämda fastighetsgränser. Dock bedömer vi att incitamenten för koordinatbestämning inte automatiskt är tillräckliga för att det ska genomföras i någon större omfattning. Det innebär också att det under en, troligtvis lång, övergångsperiod kommer finnas dubbla system för fastighetsgränser.

En viktig förutsättning för att de beskrivna nyttorna med koordinatbestämda gränser ska realiseras är att sådana finns för en tillräckligt stor andel av skogsbruksfastigheterna. Det är inte sannolikt att någon skogsbruksaktör gör de investeringar som krävs för att dra nytta av möjligheterna med ökade precision i den operativa verksamheten innan tillräckligt stor andel av fastigheterna är koordinatbestämda. Det är därför viktigt att skapa tillräckliga incitament även för skogsfastighetsägare.

Insatser rävs för att nyttan ska kunna realiseras

De nyttor som förslaget väntas kunna ge kommer inte realiseras utan stora ansträngningar inom flera områden. En viktig faktor för att skapa förutsättningar för en övergång till koordinatbestämda fastighetsgränser inom skogsbruket är att förfarandet blir enkelt och inte alltför kostsamt så att koordinatbestämning faktiskt genomförs. Nyttan med reformen är bredare än för de enskilda fastighetsägarna, varför Södra menar att den därmed inte bör finansieras enbart av de enskilda markägarna.

För att möjliggöra en snabbare övergång anser Södra att det är viktigt att lantmäterimyndigheten tillhandahåller gränssnitt och verktyg som gör att inläsningen blir enkel och kostnadseffektiv. En teknisk miljö som underlättar hanteringen är viktigt för att användare ska använda sig av möjligheten. Detsamma gäller hanteringen och handläggningen av de aktuella ärendena.

Lantmäterimyndigheten behöver också bistå med rekommendationer om vilken teknisk utrustning som uppfyller de krav som är aktuella för att erhålla rätt precision etc.

Ytterligare en förutsättning för att kunna använda de koordinatbestämda gränserna är att det finns mobilnätstäckning, varför en fortsatt utbyggnad av mobilnäten på landsbygden har påverkan på övergången och därför bör ingå i en kommande strategi för ett framgångsrikt genomförande.

Fysiska gränsmarkeringar behövs

Södra menar att det även med koordinatbestämda fastighetsgränser är helt nödvändigt med fysiska gränsmarkeringar i terrängen, förutom i de fall gränsen exempelvis utgörs av en naturlig gräns eller det av andra skäl är uppenbart onödigt. En markägare måste kunna hitta gränsen i terrängen utan att behöva anlita en expert med särskild utrustning. Därför är det viktigt att det vid skapande av nya gränser finns rutiner för markering av gränsen, om än med enklare gränsmarkeringar.

För Södra skogsägarna

Malin Pettersson, Näringspolitisk specialist